

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 10. broj

7. ožujka 2024.

cijena 300 Ft

X. Festival svinjokolja u Keresturu

FOTO: BERNADETA BLAZETIĆ

14. stranica

„CroEdu”

3. stranica

„Hrvatski kalendar 2024.” u Kalači

6. stranica

Poklade u Kišpešti

10. stranica

Jezik

Proslavili smo Međunarodni dan materinskog jezika, a taj nas prvonaučeni jezik određuje. On je naša ulaznica za pripadnost kulturnoj skupini, naš temelj za izgradnju svijesti, kreativnosti, intelekta, naše posebnosti.

Čudila sam se veseloj skupini hrvatskih turista iz Australije kad su došli kod nas na more obučeni u majice s hrvatskom šahovnicom i šilitericama istog uzorka. Nije mi zasmetalo kad su na jedva razumljivom hrvatskom naručivali kavu, nego to kako su odjeveni. Pa nije sezona nogometnih utakmica. Što se ima isticati nešto što se podrazumijeva?

Onda sam se doselila u Mađarsku. Prvi šok bio je to da ljudi ovdje ne običavaju ići na kavu. Ako ne živite u središtu grada, nema ni kafića, eventualno koja krčma. Pitam tako susjedu hoćemo li na kavu, a ona odgovara da bi možda mogla u utrak za dva tjedna i pita kad sam ja mislila, a ja u nevjerici odgovaram da sam mislila sada. Nije mi bilo jasno ni zašto bok drukčije kažu u množini (szia, sziasztok). Odgledavši svoj prvi film na mađarskom, zaključila sam da nisam razumjela nijednu mađarsku riječ, samo kad je Salma Hayek na španjolskom rekla baki: „Ayuda me por favor!” ili „Pomozi mi, molim te!”. Prvo sam naučila što znači labda, lapát, gereblye, fel, le, nem a tiéd, nem szabad, važne izraze na dječjem igralištu na kojem sam sa sinom provodila sate i sate. Često bih izazivala osmijeh u mesnici kad bih samouvjereno naručivala pipi i boci hús (jer mi je to šogor rekao, a onda se to sigurno tako kaže) ili u malom dućanu kad bih pokušala kupiti tikvine sjemenke koje se tako čudesno zovu na mađarskom, tökmag.

U Mađarskoj mi nije najviše nedostajalo ispijanje kave ni mama, pa čak ni more. Najviše mi je nedostajao moj jezik.

Kad bih ljeti otišla kući, ne bih prestajala govoriti, i to ubrzanim tempom, kao da će mi vrijeme isteći. Baba bi mi znala reći: „Ča ti je, mala, kadi se ti gasiš? Nisi prestala govoriti, iman ti i ja neš za povidit.”

Odonada sam naučila mađarski i to more njihovih točkastih i crtičavih slova. Upoznala sam i Hrvate u Mađarskoj, ni razgovora na hrvatskom više mi ne nedostaje.

Sad znam zašto su oni turisti nosili majice na šahovnicu. Takvu majicu ponekad obučem i ja.

Kršul

GLASNIKOV TJEDAN

„Kako je rekao predsjednik Saveza, počelo se konkretno razgovarati o nadolazećim izborima.”

Savez Hrvata u Mađarskoj priprema se za nadolazeće izbore za narodnosne samouprave. Predsjedništvo Saveza održalo je 3. veljače sjednicu u baranjskom gradiću Mišljenu kojoj su, po riječima predsjednika Saveza, nazočili predsjednici Nadzornog odbora i Disciplinskog odbora. Na toj sjednici (zatvorenoj za javnost) raspravljalo se među ostalim i o nadolazećim izborima. Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj također se priprema za izbore. Na poziv svojeg predsjednika održalo je sjednicu 17. veljače u Hrvatskom Židanu, a među točkama dnevnog reda bio je i Izborni planirani program. Uz sam poziv predsjednik DGHU-a poslao je članovima i svoj prijedlog uz spomenutu točku te pozvao članstvo na davanje daljnjih prijedloga u vezi s listama za zastupnike budućeg saziva Hrvatske državne samouprave i sa sastavom lista budućih saziva županijskih hrvatskih narodnosnih samouprava u Jursko-mošonsko-šopronskoj i Željeznoj županiji. I predstavnica Baranjske regije u Predsjedništvu Saveza Hrvata u Mađarskoj pozvala je članove Saveza Hrvata iz Baranjske županije na sjednicu u Vršendu 24. veljače. Kako stoji u pozivu, na dnevnom redu bili su i ovogodišnji narodnosni izbori. Od 14:30 moguća je bila registracija novih osoba koje se žele učlaniti u Savez (kandidat za zastupnika mjesne, županijske i državne samouprave može biti samo član organizacije). Nakon registracije novih članova za dnevni red predloženo je sljedeće: 1. Sastavljanje imenika kandidata liste Saveza Hrvata za županijsku hrvatsku samoupravu u Baranji; 2. Sastavljanje imenika kandidata Baranjske liste Saveza Hrvata za Državnu samoupravu Hrvata u Mađarskoj (uz napomenu kako kandidat može biti samo osoba koja nazoči sjednici!).

Kako je u izjavi za hrvatski tisak nakon sjednice u Mišljenu rekao predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, razgovaralo se o radu u prošloj godini i o najvažnijim zadaćama u tekućoj godini. U ovom sazivu narodnosnih samouprava u Mađarskoj na državnoj, regionalnoj i mjesnoj razini Savez Hrvata ima najviše izabranih kandidata. Taj trend želi i zadržati, a razloga za optimizam

ima jer je u odnosu na prošlu godinu porastao broj članova. Sad ih je četiristotinjak, onih koji su uplatili članarinu. Kako je rekao predsjednik Saveza, počelo se konkretno razgovarati o nadolazećim izborima, na kojima Savez želi postaviti listu za državnu samoupravu, liste za županijske i glavno-gradsku hrvatsku samoupravu te postaviti kandidate na mjesnoj razini ondje gdje su zakonom osigurani uvjeti. Naveo je i nekoliko naselja gdje dosad nije bilo hrvatskih samouprava, gdje Savez također želi uspostaviti kontakt i podupirati utemeljenje hrvatske samouprave u bojama Saveza Hrvata. Treba organizirati skupove na županijskom nivou, gdje će se zainteresiranima objasniti najvažnije administrativne zadaće ako se želi utemeljiti hrvatska samouprava. Predsjedništvo je svojim članovima dalo zadatak da do 15. ožujka u svojim regijama (županijama) donesu desetak ili petnaestak imena pa će Predsjedništvo s tim imenima razmatrati postavljanje lista. Zasad se nije razgovaralo o budućoj strukturi državne samouprave ni o personalnim pitanjima. Ali neke stvari treba mijenjati, što je očigledno već u ovom sazivu HDS-a, rekao je predsjednik Saveza. Dodao je kako nije svejedno tko će biti na listi (listama), tko će biti kandidati. Savez će svoje kandidate pokrenuti i postaviti liste u svim regijama, imat će svoj stav, program i viziju u prvom redu za državnu samoupravu, rekao je predsjednik Saveza. Na pitanje ima li saznanja kako će još neke hrvatske organizacije postaviti svoje liste i kandidate predsjednik Saveza rekao je kako je to svačije demokratsko pravo, ali svi mi radimo na dobrobit Hrvata i onda ako imamo drugo mišljenje i druge vizije. Savez želi podupirati kandidate koji znaju hrvatski kao materinski jezik, koji su priznati i poznati u svojoj sredini, stručni u svojim poljima i koji imaju empatiju... „Treba nam aktivnost, a ne pasivnost”, dodao je. Zaključno je u emisiji na hrvatskom jeziku MTVA-a rekao kako će predsjednici regija donijeti imena na sjednicu Predsjedništva pa će Predsjedništvo izgovoriti imena i rasporediti od prvog čovjeka nadalje do svih na listi (listama).

Branka Pavić Blažetin

Državno usavršavanje za nastavnike hrvatskog jezika „CroEdu“

U obnovljenoj zgradi Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu treću godinu zaredom održano je Državno usavršavanje nastavnika hrvatskoga jezika „CroEdu“ u organizaciji Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra. Cilj je usavršavanja poticanje stručnog razvoja nastavnika te pružanje novih perspektiva i metoda u poučavanju jezika. Program je održan 9. veljače 2024., a na njemu je sudjelovalo 20-ak nastavnika iz Pečuha, Mohača, Santova, Baje i Kačmara. Usavršavanje je ostvareno uz potporu Vlade Mađarske i Fonda „Gábor Bethlen“ (broj natječaja: NKUL-KP-1-2024/3-000412).

Usavršavanje je započelo govorom suradnice Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Valentine Markač, koja je pozdravila sve prisutne. Nakon toga publiku je pozdravio Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, te je službeno otvorio ovogodišnje usavršavanje.

Ravnateljica Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Santovo Marija Žužić Kovač predstavila je sudionicima zgradu škole i vrtića. Uz obilazak i zanimljive detalje koje je ravnateljica ispričala sudionici su imali priliku bolje upoznati rad ustanove.

Program je uključivao ogledne sate koje su održale učiteljice Marija Kovačev

Sudionici usavršavanja

Posjet vrtiću

Milanković, Veronika Dervar Blažev, Mirjana Šibalin i Eva Gorjanac Galić, pružajući polaznicima uvid u pedagoški pristup koji se primjenjuje u nastavi.

Poslije ručka i kratkog odmora posebno zanimljivo bilo je predavanje ravnateljice Obrazovnog centra Miroslava Krležu u Pečuhu Janje Živković-Mandić na temu narodopisa u nastavi. Predstavljeni su materijali i prezentacije koje su prikupljene tijekom

rada ravnateljice u nastavi. Materijal je dostupan na mrežnim stranicama Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra te ga učitelji mogu upotrebljavati u nastavi, a s vremenom se planira proširenje novim sadržajima.

U popodnevним satima profesorice Lada Kanajet Šimić, Grozdana Lajić Horvat i izv. prof. dr. sc. Livija Kroflin iz Hrvatske matice iseljenika predstavile su važan peda-

goški alat: priručnik „Sasvim drukčiji jezik“. Priručnik se bavi dramskom i lutkarskom pedagogijom te je posvećen neformalnim oblicima poučavanja i usvajanja hrvatskog jezika, pružajući teorijski i praktičan pristup tim temama. U sklopu toga održane su i dramske i lutkarske radionice koje su sudionicima pružile interaktivno, poučno i zabavno iskustvo te priliku za stjecanje novih znanja i primjenu kreativnih metoda u poučavanju jezika.

Dio sudionika

Druženje i razmjena dojmova nastavili su se i na večeri, stvarajući opuštenu atmosferu za daljnju suradnju i izgradnju mostova unutar obrazovne zajednice.

Organizatori

POPIS STANOVNIŠTVA 2022.

Hrvati u Šomođskoj županiji

U odnosu na 2011. godinu u Šomođskoj županiji broj pripadnika hrvatske narodnosti 2022. niži je za 28,55%, broj Hrvata za 16,91%, da im je hrvatski materinski jezik izjasnilo se 49,15% osoba manje, a hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu govori 47,69% osoba manje nego prije 11 godina. Uz dosadašnjih 13 sad je 14 naselja s više od 25 pripadnika. U Balatonbogláru, gdje je prije 11 godina bilo samo četvero pripadnika narodnosti i isto toliko Hrvata, sad ih se izjasnilo 30. No, nitko se nije izjasnio da mu je hrvatski materinski jezik te da govori hrvatski. Barča je i dalje mjesto s najvećim brojem pripadnika

hrvatske narodnosti (237) i Hrvata (201), što je 13,51 odnosno 14,11% manje nego 2011. godine. Najmanje je „stradao” i materinski jezik, čije je opadanje ispod županijskog prosjeka. Uostalom, situacija je od naselja do naselja drukčija. Najveći porast zabilježen je u Novom Selu, gdje je pripadnika hrvatske narodnosti za 16,42% i Hrvata za 22,39% više, dok se po materinskom jeziku izjasnilo čak 66,66% više. Hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu govori 33,73% više njih. Slijedi Nagyatád s porastom od 26% odnosno 43%, ali je materinski jezik i broj onih koji ga govore u obitelji i prijateljskom

krugu opao za 23 odnosno 52%. Blagi porast zabilježen je i u Izvaru u broju pripadnika narodnosti (za dva), a u broju Hrvata za 15,90%. Međutim, broj onih koji su se izjasnili da im je hrvatski materinski jezik te da govore hrvatski u obitelji i prijateljskom krugu opao je za 11 odnosno čak za 71%. U Dombolu, Rasinji i Balatonbogláru nitko se nije izjasnio da mu je hrvatski materinski jezik te da govori jezik u obitelji i prijateljskom krugu. Iako su se u Tomašinu 33 osobe izjasnile da govore hrvatski, nitko se nije izjasnio da mu je hrvatski materinski jezik.

S. B.

PODATCI IZ POPISA STANOVNIŠTVA IZ 2022. GODINE

Naselja u kojima prema podacima iz popisa stanovništva postoje uvjeti za raspisivanje izbora za narodnosne samouprave 2024. godine

		2011.	2022.	%
Šomođska županija	pripadnik hrvatske narodnosti	1548	1261	-28,55
	Hrvat po narodnosti	1355	1126	-16,91
	materinski jezik hrvatski	820	417	-49,15
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	1015	531	-47,69
Barča	pripadnik hrvatske narodnosti	274	237	-13,51
	Hrvat po narodnosti	234	201	-14,11
	materinski jezik hrvatski	160	100	-37,50
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	190	123	-35,27
Bojevo	pripadnik hrvatske narodnosti	57	55	-3,51
	Hrvat po narodnosti	54	55	+1,85
	materinski jezik hrvatski	53	4	-92,5
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	55	17	-59,10

		2011.	2022.	%
Daranj	pripadnik hrvatske narodnosti	73	25	-65,76
	Hrvat po narodnosti	76	25	-67,11
	materinski jezik hrvatski	36	6	-83,34
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	47	6	-87,24
Tomašín	pripadnik hrvatske narodnosti	52	57	+9,61
	Hrvat po narodnosti	49	56	+14,28
	materinski jezik hrvatski	26	-	-100
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	30	33	+10
Rasinja	pripadnik hrvatske narodnosti	65	40	-38,05
	Hrvat po narodnosti	65	40	-38,05
	materinski jezik hrvatski	32	0	-100
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	29	0	-100

		2011.	2022.	%
Dombol	pripadnik hrvatske narodnosti	41	31	-24,40
	Hrvat po narodnosti	41	31	-24,40
	materinski jezik hrvatski	41	-	-100
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	41	-	-100
Lukoviće	pripadnik hrvatske narodnosti	185	90	-51,36
	Hrvat po narodnosti	162	80	-50,62
	materinski jezik hrvatski	104	26	-75
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	162	37	-77,17
Potonja	pripadnik hrvatske narodnosti	121	63	-47,94
	Hrvat po narodnosti	114	53	-22,53
	materinski jezik hrvatski	101	28	-53,51
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	110	50	-54,55
Brlobaš	pripadnik hrvatske narodnosti	64	39	-39,17
	Hrvat po narodnosti	58	38	-34,49
	materinski jezik hrvatski	34	7	-79,42
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	54	17	-68,52
Novo Selo	pripadnik hrvatske narodnosti	114	135	+18,42
	Hrvat po narodnosti	109	134	+22,93
	materinski jezik hrvatski	75	125	+66,66
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	95	128	+34,73

		2011.	2022.	%
Izvar	pripadnik hrvatske narodnosti	50	51	+2
	Hrvat po narodnosti	44	51	+15,90
	materinski jezik hrvatski	9	8	-11,12
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	21	6	-71,43
Kapuš	pripadnik hrvatske narodnosti	141	90	-36,18
	Hrvat po narodnosti	116	76	-34,49
	materinski jezik hrvatski	39	26	-33,34
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	50	21	-58
Nagyatad	pripadnik hrvatske narodnosti	65	82	+26,15
	Hrvat po narodnosti	53	76	+43,39
	materinski jezik hrvatski	17	13	-23,53
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	34	16	-52,95
Balatonboglár	pripadnik hrvatske narodnosti	4	36	+900
	Hrvat po narodnosti	4	36	+900
	materinski jezik hrvatski	-	0	-
	hrvatski rabi u obitelji i prijateljskom krugu	-	0	-

Zajednička devetnica u Santovu na čast Gospe Lurdske

Štovanje Gospe Lurdske u Santovu poznato je još od početka 20. stoljeća, a već prije 1927. u župnoj crkvi jedan od sporednih oltara postavljen je njoj u čast. Molitvena zajednica santovačkih Hrvata i ove godine, na blagdan Svijećnice, okupila se u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na molitvi zajedničke devetnice na čast Gospe Lurdske. Kao što je to bilo nekad, devet dana zaredom molila se devetnica Majci Božjoj za sva dobročinstva i zagovore, utječući se njezinu majčinskom zagovoru u svim potrebama.

Kao pripremu za blagdan Gospe Lurdske, koji se slavi 11. veljače, zajednička molitva već po tradiciji i ove godine započela je na blagdan Svijećnice, 2. veljače, a završila 10. veljače, uoči samog blagdana Gospe Lurdske. Svakog dana okupilo se 15 – 20 vjernica i vjernika, a njima se priključio i santovački župnik Imre Polyák.

Na inicijativu nekolicine santovačkih Šokica 2020. godine u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije obnovljena je pobožnost zajedničke devetnice na čast Gospe Lurdske na hrvatskom jeziku. Devetnica se moli devet dana uz pripravnu molitvu, pjesme i litaniju Majke Božje Lurdske te molitvu na milost osamnaest Gospih ukazanja.

Posljednjih desetljeća devetnica se molila pojedinačno ili zajednički, okupljanjem po kućama, a nakon mnogo desetljeća obnovljena je u župnoj crkvi. Zanimljivo je da se devetnica moli po knjizi „Zajednička devetnica na čast bez griha začetoj Majci Božjoj, Lurdskoj Gospi“, koju je sastavio nekadašnji bogoslov Šandor Tomašev (1913. – 1936.), Santovac. Njegova molitvena knjižica tiskana je prije točno 90 godina, 1934. u Baji. Bogoslov Tomašev preminuo je neposredno prije njezina posvećenja. Knjižica s dvadesetak već poštujelih stranica i danas se čuva u mnogim santovačkim obiteljima. Napisana je

Vjernice i vjernici molitvene zajednice sa župnikom Imreom Polyákom

na hrvatskoj ikavici te sadržava i pet pjesama u čast Gospi Lurdskoj. Uz knjižicu u krugu najbliže rodbine čuva se i izvorni rukopis, napisan krasopisom. Ondašnji santovački župnik Ferenc Nagy Zámbó devetnicu je preveo na mađarski jezik. Prijevod je tiskan 1937. godine i poznat je diljem Mađarske.

S. B.

„Hrvatski kalendar 2024.“ predstavljen i u Kalači

Slikom i riječju tragom hrvatske kulturne baštine u Mađarskoj

Na putovanju po hrvatskim regijama u Mađarskoj, nakon Budimpešte i Serdahela, godišnjak Hrvata u Mađarskoj „Hrvatski kalendar 2024.“ predstavljen je i u gradu Kalači, središtu rackih Hrvata u Bačkoj. U suorganizaciji Neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“ i Hrvatske samouprave grada Kalače predstavljanje najtiražnijeg i najčitanijeg izdanja Hrvata u Mađarskoj, koje već više od dva desetljeća izlazi u nakladi izdavačkog poduzeća „Croatica“ i koje uređuje Branka Pavić Blažetin, održano je 8. veljače u kalačkom Muzeju „Károly Viski“.

U ime suorganizatora, Hrvatske samouprave grada Kalače, nazočne goste, posjetitelje i sudionike programa srdačno je pozdravila predsjednica Marija Ivó, a u ime domaćina ravnatelj gradskog muzeja Imre Romsics. Uz ostalo je naglasio vrlo dobru suradnju s rackim Hrvatima u Kalači i okolnim naseljima. Kako je uz ostalo kazao, muzej je priredio više izložbi te izdao više knjiga o kulturi i životu rackih Hrvata u Bačinu i Dušnoku. Pritom je izrazio zadovoljstvo što ove godine mogu biti domaćini predstavljanja godišnjaka Hrvata u Mađarskoj.

Večer je moderirao novinar Hrvatskog glasnika Stipan Balatinac, a zbog bolesti glavne urednice Branke Pavić Blažetin „Hrvatski kalendar 2024.“ predstavila je ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin. Ona je kratko govorila o povijesti, važnosti i ulozi

Ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin i novinar Stipan Balatinac

godišnjaka, posebno o tradiciji i namjeni godišnjaka Hrvata u Mađarskoj od početaka do danas. Posebno se osvrnula na Hrvatski kalendar koji pod tim imenom izlazi od 1991. godine. Konačno je predstavila i „Hrvatski kalendar 2024.“, koji je uredila Branka Pavić Blažetin, a objavljen je u nakladi izdavačkog poduzeća „Croatica“.

U okviru promocije prikazan je kratak razgovor s glavnom urednicom Brankom Pavić Blažetin snimljen na promociji Hrvatskog kalendara u Budimpešti te putopisni film „Tragom naših predaka“ o putovanju po Bosni i Hercegovini koje je prošle godine organizirala Hrvatska samouprava Starog Budima, a snimila i režirala ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin.

Kulturnim programom predstavljanje Hrvatskog kalendara 2024. u Kalači uljepšali su zborovi rackih Hrvata: Ženski pjevački zbor „Ružice“ iz Kalače, Pjevački zbor „Ružmarin“ iz Bačina i Hrvatska izvorna pjevačka skupina iz Dušnoka. Nakon promocije druženje je nastavljeno nevezanim razgovorom i zakuskom koju su priredili domaćini.

S. B.

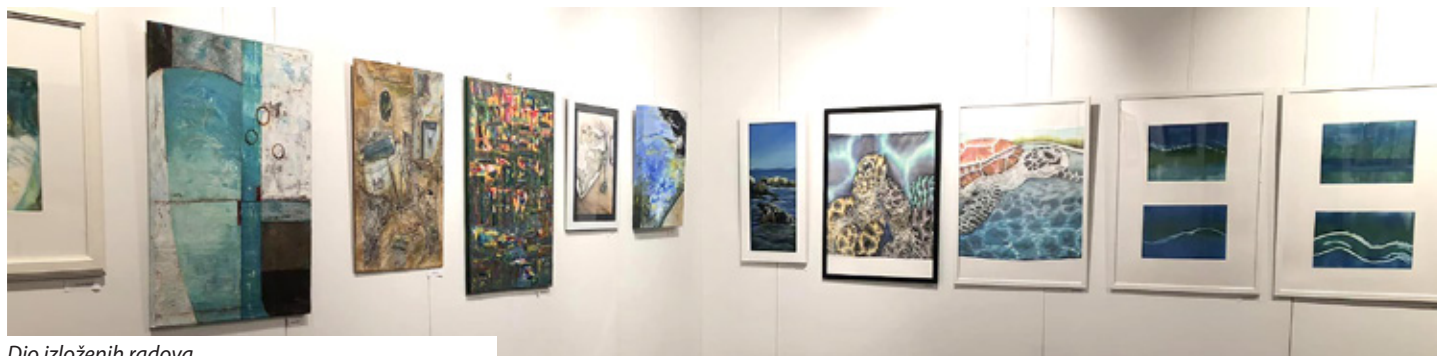
POVEZANOST

U Hrvatskom klubu „August Šenoa“ u Pečuhu 9. veljače otvorena je izložba „Povezanost“ likovne kolonije „Šarlota Lavanda“. Izložbu je otvorio generalni konzul Drago Horvat, a kustosica je Roberta Faltis. Likovna kolonija „Šarlota Lavanda“ već se gotovo dva desetljeća održava na jadranskoj obali, posljednjih godina na otočiću Prvić nadomak Šibenika. Umjetnici iz Mađarske u prekrasnom okruženju stvaraju na zadanu temu, a njihovi se radovi svake veljače već više od desetak godina redovito izlažu u Hrvatskom klubu „August Šenoa“. Ovogodišnjoj izložbi dan je naslov „Povezanost“. Zanimljivo je ime same kolonije, kazuje njezina inicijatorica i pokretačica Roberta Faltis. Naime, njezina majka zvala se Šarlota, a njezino je omiljeno bilje bila upravo lavanda. Odatle naziv kolonije oko koje se okupljaju talentirani umjetnici i nastaju vrijedni radovi s morską tematikom u raznim tehnikama: olovka, tekstil, boje... U cijelu priču uključena je budimpeštanska tehnička škola i stručna gimnazija SZÁMALK-Szalézi, čiji polaznici također imaju svoju koloniju na Prviću pod ravnanjem profesorice Alexandre Faltis. U inspirativnoj sredini i ljepoti Prvića nastaju ideje za brojne umjetničke izričaje. Dokaz su tomu i radovi predstavljeni na izložbi „Povezanost“.

BPB • Foto: Facebook

Alexandra Faltis i jedan od izlagača

Dio izloženih radova

U Baranjskom Petrovu Selu

BREME – U Baranjskom Petrovu Selu na tamošnjoj priredbi Petaračke buše (11. – 13. veljače) sudjelovala je i bremenska plesna skupina, reče nam predsjednica Hrvatske samouprave Bremena Judit Stević Kölczné. Petaračke lijepe buše 11. veljače zauzele su ulice i trgove sela sa svojim gostima, a potom je uslijedio nastup pokladnih skupina u mjesnom domu kulture. Među lijepima našla se i pokoja „strašna buša“, a naši članovi, reče mi voditeljica plesne skupine „Seljančice“ Ana Ivanović, dobro su se snašli u pokladnom mimohodu kao i na pozornici. Naime, odnedavno u Bremenu djeluje plesna skupina „Seljančice“, koja se ovoga puta predstavila sa svojim najnovijim koreografijama.

Foto: Facebook

Gajdaški koncert i predstavljanje izložbe

U mohačkom Muzeju „Dorottya Kanizsai“ 10. veljače održan je međunarodni koncert gajdaša i vođenje kroz najnoviji postav stalne izložbe uz vrsne glazbenike i uz glazbu. Oni koji su imali sreću sudjelovati događanju, kako donosi mohački muzej, mogli su dobiti uvid u odnos karnevala (poklada) i glazbe uz pomoć glavnog muzeologa budimpeštanske Kuće tradicija i gajdaša Zoltána Szabóa i pučkog glazbenika, gajdaša i sveučilišnog predavača Andora Végħa. Na koncertu gajdaša sudjelovali su gajdaški orkestri „Mišina“ i „Virtus“, gajdaš iz Francuske Yan Cozian, gajdaši iz Bugarske, gajdaš iz Srbije Milan Vašalić, gajdaš iz Hrvatske i član Plesnog ansambla „Lado“ Stjepan Večković.

Dan narodnosti obilježen u Pečuhu

U Pečuhu djeluje 11 narodnosnih samouprava od mogućih 13, koliko je zakonom priznatih narodnosnih zajednica u Mađarskoj. Njihov rad koordinira Savjet za narodnosti pri gradskoj Skupštini na čijem je čelu zastupnik Grada Pečuha i savjetnik za narodnosti István Auth. U Pečuhu se već godina-ma 18. prosinca obilježava Dan manjina u Mađarskoj u organizaciji Skupštine i Savjeta za narodnosti Grada Pečuha. Sve narodnosne samouprave u Pečuhu zajedničkim programom obilježavaju taj dan.

I ove je godine prostor za održavanje Dana dalo Hrvatsko kazalište u Pečuhu. Nazočne su pozdravili dogradonačelnik Pečuha Gábor Zag i savjetnik za narodnosti István Auth. Oni su potom uručili „Nagrade Grada Pečuha izvrsnim učenicima i studentima narodnosnog podrijetla” (mađ. „Pécs Város Kiváló Nemzetiségi Tanulói és Hallgatói díj”), koje je u 2023. godini dobilo troje učenika narodnosnog podrijetla. Dobitnici su Bianka Vivien Bosnyák, Anna Zsuzsanna Gász i Oliwier Kubasiak.

Kako je istaknuo dogradonačelnik Gábor Zag, Dan narodnosti pruža priliku da se ukaže na bogatstvo, raznolikost kultura i tradicija različitih narodnosti koje stoljećima zajedno žive u Pečuhu te svojim vrijednostima, na koje svi možemo biti ponosni, oblikuju kulturnu baštinu grada.

„Nagradu Grada Pečuha izvrsnim učenicima i studentima narodnosnog podrijetla” dobila je i Hrvatica, studentica Bianka Vivien Bosnyák. Ona je 2023. godine maturirala u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji „Miroslav Krleža”. Aktivna je sudionica hrvatske zajednice u Pečuhu, odlična učenica s pohvalama iz brojnih predmeta, dobitnica nagrada na državnom natjecanju iz hrvatskog jezika i književnosti te na državnom natjecanju u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku. Redovito posjećuje hrvatske priredbe u gradu, kazališne predstave na hrvatskom jeziku, balove, plesnjake i mise na hrvatskom jeziku. Članica je

Bianka s mamom, tatom i sestrom

Plesnog ansambla „Baranja” te Hrvatske plesne skupine iz Birjana. Trenutačno studira u Budimpešti. Nagrađeni stipendisti uz diplomu su primili i novčanu nagradu te grafički jedinstveno dizajniran certifikat.

Na svečanom programu nastupili su pečuška plesna skupina „Sukaripe” i majstor harmonike Krunoslav Agatić Kićo.

Branka Pavić Blažetin

Predstavljajući

PEČUH – U organizaciji Hrvatskog kluba „August Šenoa” i Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin” nakon predstavljanja u Martincima i Baji Hrvatski katolički kalendar 2024. 14. veljače predstavljen je i u Hrvatskom klubu u Pečuhu. Na predstavljanju su sudjelovali voditelj Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije Ladislav Bačmai i urednica Hrvatskog katoličkog kalendara 2024. Lilla Trubić uz sudjelovanje Ženskog pjevačkog zbora „August Šenoa” i kazivanje stihova studenata i učenika. Događanje je moderirao Silvestar Balić.

Foto: Facebook

TRENUTAK ZA PJESMU

OTAC, NEVJERICA

Otkako je umro
otac ne izlazi iz kuće
Već trideset i šest godina
traži samoga sebe
Ide iz jedne u drugu sobu
i pita nas: „Jeste li me vidjeli?
Gdje sam?”

***

OTAC, SJENA

Za sunčanih dana
otac širom otvori
balkonska vrata
Dovuče plastičnu stolicu
do bijelih rešetki
i gleda
Čudi se
Sve ima sjenu
osim njega

Nada Topić

Istraživanje kulturnog blaga Dalmatina u Senandriji

Hrvatska samouprava Senandrije uspjela je dobiti istraživačku dozvolu povezanu s kulturnim blagom Hrvata Dalmatina te je 9. veljače stručni tim posjetio senandrijski Muzej „Ferency“. Predsjednik Hrvatske samouprave Senandrije Đuro Benković, njegova zamjenica Katalin Szautner, glavna restauratorica Etnografskog muzeja Szentendre (Skanzen) Ágnes Szendrődiné Gombás, povjesničar umjetnosti i restaurator Ferenc Cweiber, etnograf dr. György Balázs i učiteljica Viktória Kisérđi primili su na uvid nedavno otkrivene dalmatinske jaslice s kojima su Dalmatini betlemari nekad obilazili Magareće brdo te dvojezični zapisnik (na mađarskom i hrvatskom) u kojemu su dalmatinske tradicionalne pjesme i opis betlemskih igara (*Dalmát betlehemes játék*).

Muzejska etnografkinja dr. Judit Tóth Szigetiné objasnila je kako jaslice datiraju iz 1935. godine, a izradio ih je Ferenc Killár. Između 1935. i 1954. s njima su „betlemari“ obilazili Szamárhegy (Magareće brdo), što je dr. Szigetiné potkrijepila dokazom – zapisnikom o kupnji jaslica iz 1955. godine u kojemu su navedeni podatci zapisani.

Hrvatska samouprava Senandrije priložila je citat teksta sa 181. stranice muzejskog časopisa *Studia Comitatusia* (Szentendre, 1972.) u kojemu je bivša ravnateljica Margit Ónodiné Deisinger objavila članak pod nazivom „Božićni običaji Južnih Slavena koji žive u okolici Budimpešte“ u kojemu piše: „Božićni ugođaj uveličan je sviranjem i pjevanjem 'Bethlemesek'-a (grč. *vertepasi*, rk. *betlemci*). Obično su posjećivali uobičajenu malu crkvu, osvjetljenu iznutra, s jaslicama, koje su imale likove i životinje izrezane od papira. Glumili su kako Sveta obitelj traži konak, a kako tri kralja traže mesiju. Nosili su bijele košulje, široke hlače, visoke papirnate šešire ukrašene papirnatim lancima, a s njima su išli ljudi obučeni kao pastiri. Bilo ih je puno, npr. u Tukulji je svaka ulica imala 3-4 grupe. Tamo se pjevalo na mađarskom, rackom i švapskom, ovisno o tome koga su posjećivali.“

U bazi podataka senandrijskog Muzeja „Ferency“ sačuvan je detaljan opis dalmatinskih betlemskih igrokaza u kojemu se još uvijek mogu pronaći tragovi kolacije. Predsjednik Hrvatske samouprave Senandrije Đuro Benković kaže kako se u Senandriji i Erčinu još sjećaju kako su išli pjevati pod prozor te ističe kako mu je veliko zadovoljstvo što mu je muzej uručio dokumentaciju nastalu 1956. godine, odnosno tekst dalmatinskih betlemskih igrokaza i presliku zapisa.

Predsjednik Benković smatra da ima još puno toga za napraviti te komparativna tekstna proučavanja i detaljno ispitivanje jaslica tek predstoje, ali se okvirno vidi da su neki od elemenata jaslica, poput stiliziranog dvorca i gradske unutrašnjosti prikazane u pozadini na jaslicama, dalmatinski subetnički elementi. S druge strane, dramaturgija

S nasljeđem predaka

i likovi igrokaza pokazuju snažan slovački utjecaj. Imena su pastira Fedor (Feder), Kuba (Kubo, Gubó, mladi Kubo, Gaba), ali se u Senandriji pojavljuje i lik pastira Đure. Naravno, to su samo trenutačni dojmovi jer preostaje i temeljita analiza pisanog dokumenta kao i detaljno ispitivanje jaslica. Hrvatska samouprava Senandrije pripremila je prijedlog u kojemu poziva znanstvenike koji su sudjelovali u istraživanju da nastave s istraživanjem

dalmatinskih jaslica i betlemskog igrokaza u Senandriji, u suradnji s jezikoslovcima, radi utvrđivanja toga da su restauratorski radovi nužni. Odbor bi trebao dati prijedloge kako i gdje bi se kulturno blago Dalmatina u Senandriji moglo prezentirati, a možda i upotrebljavati uz povremenu posudbu predmeta, kako bi se dalmatinska zajednica i šira javnost mogli upoznati s njima.

Kršul

Bogatstvo...

U Martincima nekad (Foto: Facebook)

Maskenbal u HOŠIG-u

U četvrtak 8. veljače priređen je tradicionalni HOŠIG-ov maskenbal, a okupljeni gosti u auli su mogli uživati u veselim plesnim i literarnim izvedbama maskiranih osnovnoškolaca. Vrijedni nastavnici uvježbali su sa svojim razredima koreografije koje je ocjenjivao žiri u kojem su bili gimnazijalci Adam Kovač, Corinna Šango i Veronika Hekman. Program je vodila Nina Šindik, a za glazbu je bio zadužen profesor István Dombai.

Veseli, veseli...

Program je započeo s veselim prvašićima koji su otplesali koreografiju uz zvuke pjesme *Rasputin*. Koreografiju je osmislila njihova učiteljica Snježana Baltin. Drugi razred svojim je plesom uz pjesmu *Macarena* stvorio ljetnu atmosferu, za što je zaslužna

Brojne maske

i njihova učiteljica Katica Šokac. Uslijedio je nastup trećeg razreda, s kojim je njihova učiteljica Katica Benčik pripremila, osim plesnog nastupa uz pjesmu *Pleši, pleši*, i izvođenje prigodnih recitacija. Četvrti razred otplesao je

hrvatski ples, a peti razred suvremenu koreografiju uz pjesmu *Animals*, koju je uvježbala učiteljica Roxi Csilla Sivak. Plesne izvedbe sedmog i osmog razreda osmislila je Andrea Bálint. Sedmaši su, kako se i njihova pjesma zvala – *Party rock*, priredili rokersku zabavu, dok su osmaši uz pjesmu *Adeyyo* stvorili orijentalnu atmosferu. Svi razredi primili su diplome, a pobjednik natjecanja bio je šesti razred, koji je otplesao svoju energičnu i sinkroniziranu izvedbu uz pjesmu *Fireball*. Pobjedničku koreografiju uvježbali su nastavnici Anita Bandi i Bertalan Révész. Član žirija Adam Kovač, koji se i sam bavi plesom te je član plesne skupine Tamburica, otkrio je da je najvažniji kriterij pri ocjenjivanju koreografija bio to koliko djeca uživaju u plesu te koliko su spretni. Iako je nastupilo svih osam razreda, žiri je ocjenjivao samo učenike od petog do osmog razreda.

Kršul

POKLADU U KIŠPEŠTI

U Kulturnom domu samouprave Kišpešte 17. veljače dvadeset i osmi put tradicionalno je održana Pokladna večer u organizaciji Hrvatske samouprave Kišpešte i Hrvatske samouprave XVI. okruga. Okupljeni su uživali u plesačnicu koju je vodila Vesna Velin uz zvuke pečuškog TS-a „Misija”. Prema riječima organizatora, organizacija događanja počela je već u listopadu prošle godine, kad su dobili termin od kišpeštanskog Kulturnog doma – u kojem se organiziraju brojna kulturna događanja već više od sto godina.

Birala se najbolja maska, tako da su se sve maske zasebno predstavile defilirajući pred žirijem. Konkurencija je bila velika, bilo je puno različitih i kreativnih kostima: od anđela, stjuardese, balerine, vampira, avatara, klauna, mačke, vještica, princeze, zečica... Neke su maske posebnom taktikom pokušavale šarmirati žiri, kao primjerice „Seoski bračni par” koji je iz košare u kojoj je bila guska dijelio

Svi zajedno

Vesela časna

žiriju i gostima jaja i rakiju. Nakon veselog predstavljanja maski tročlani žiri u kojem su bili Jelica Balatinac, Đuro Zlatar i Zoltán Vizvári izabrao je pobjednike. U dječjoj kategoriji prvo mjesto osvojila je maska „Slamnati dječak”, a u odrasloj „Seoski bračni par”.

Sva djeca dobila su poklone, kao i dobitnici tombole koju su osim organizatora sponzorirali i samouprava Kišpešte, Hrvatska samouprava II. okruga, vinarija Pinkert, Croatica, HTZ. Događanju je nazočio i veleposlanik RH u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andričić.

Kršul

KOLJNOFSKI DEDI – KROIDI

Veljače mjeseca dana desetog u jutranjim satima krenula je grupa Kroida iz Koljnofa da bi se našli s drugima svojim Kroidima Velikoga Tanača na Riječkom karnevalu.

Međunarodna karnevalska povorka kruna je karnevalskih svečanosti na Kvarneru i na Riječkom karnevalu. Tako je bilo i 11. veljače 2024. godine. Natjecanje u maštovitosti, duhovitosti i originalnosti, vatromet boja i oblika rezultira paradom stotine alegorijskih kola, tisuća maski i nemjerljivog broja gledatelja iz zemlje i inozemstva. Predstavili su se i Koljnofski Dedi – Kroidi, dobra bića kamena i voda iz Koljnofa. Tridesetak njih na svojim alegorijskim kolima i u svojim maskama pobrali su buran pljesak gledatelja. Došli su na poziv svoje partnerske maškarnе skupine iz Pašca (mjesnoga odbora Grada Rijeke), s kojim već dugi niz godina surađuju. A kao temu su Koljnofski Kroidi razmatrali neionizirajuće zračenje na ljudski organizam.

Paščani imaju svoju nadaleko poznatu Mesopusnu kumpaniju s kojom Koljnofci imaju izvrsne veze.

U Rijeci je prvi karneval održan nakon mnogo godina 1982. godine, a od tada obnovljeni Riječki karneval nastavlja višestoljetnu tradiciju maškaranja u primorskim krajevima Hrvatske i definirao je Rijeku kao jedan od najistaknutijih europskih karnevalskih gradova. Međunarodni riječki karneval, u sklopu kojeg je i Međunarodna karnevalska povorka, samo je jedan od brojnih programa važne manifestacije koja iz godine u godinu okuplja sve veći broj sudionika i publike iz zemlje i inozemstva.

Karneval ne samo da čuva tradiciju, on je i sam stvara, daje nove doživljaje, nove zabave, nove maske i nova vremena. Međunarodna karnevalska povorka smotra je

tradicijskih i urbanih karnevalskih skupina koje djeluju kao udruge građana i svojom maskom nastoje dati osvrt na aktualne društvene događaje. U riječkoj karnevalskoj povorci ove su godine sudjelovale 93 skupine. One su predstavile osebujan spoj europskog građanskog karnevala temeljena na povijesnim i kulturnim običajima i elementima folkloru i mitologije. Tri duga dana naši su gradišćanski Hrvati iz Koljnofa i Šoprona bili u Hrvatskoj i Rijeci. Nije ovo prvi put da Koljnofski Dedi na čelu s Franjom Pajrićem sudjeluju na Riječkom karnevalu. Oni su ondje bili već više od deset puta i uvijek imaju posebnu koreografiju s kojom predstavljaju i gradišćanske Hrvate i Koljnof. Prije puta u Koljnofu su Koljnofski Dedi imali glavnu probu na seoskim ulicama, gdje su predstavili svoju karnevalsku predstavu Koljnofcima.

Uz posjet Riječkom karnevalu ostvarili su i nekoliko dodatnih programa. Tako su 10. veljače posjetili Krašić, Žumberak, Kaštel Frankopan na Grobniku. U Jezernici ih je dočekala Monika Šajtović, 14. potomak Janka Šajtovića Krabata. Kaštel Frankopan je važna strateška točka na 466 metara visokome brijegu između lijeve obale Rječine i Grobničkoga polja, a od davnina je mijenjala vlasnika: Ilire, Rimljane, Gote i Franke. Od 10. stoljeća kaštel postaje dijelom hrvatskih zemalja, a 1225. godine vlasništvo je knezova Krčkih. Ondje su izložili prigodnu izložbu glagoljice – četrnaest slika velikog formata uz predavanje u znaku suradnje Čakavskog sabora s Čakavskom

katedrom Šopron, koja je jedina Čakavska katedra izvan Republike Hrvatske. Noćili su u Kostreni i uz niz tamošnjih događanja proveli sadržajan vikend.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Koljnofski Dedi

BARČANSKI BAL

Hrvatska samouprava Barče pozvala je zainteresirane 3. veljače na regionalni barčanski Hrvatski bal u Gimnaziju „Ferenc Széchenyi“. Bal je priređen nakon tri godine pauze zbog pandemije. „Odaziv je bio velik“, izjavila je za Hrvatski glasnik predsjednica Hrvatske samouprave Barče Jelica Matyok Csende.

Članovi barčanskog KUD-a „Podravina“ i lukoviškog KUD-a „Drava“

Okupilo se tristotinjak osoba željnih zabave, plesa i pjesme te dobrog društva. Veselje je bilo pravo podravsko i trajalo je do sitnih noćnih sati. Barčanski bal ima dvadesetogodišnju tradiciju održavanja i uvijek okuplja u prvom redu Hrvate iz Šomođske županije i njihove prijatelje.

njim zapjevala: „Digni mi pogled na blede lice“. Nakon Benjamina na scenu su izišli članovi barčanskog KUD-a „Podravina“ i lukoviškog KUD-a „Drava“ sa svojom scenom igrom u znaku Fašenjaka. Pripremila ih je njihova koreografkinja Vesna Velin. Šala i pjesma, tradicionalni ples i veseli

Svirači i solisti

Pokrovitelji bala bili su Hrvatska samouprava Barče, Hrvatska samouprava Šomođske županije, KUD „Podravina“ i Savez Hrvata u Mađarskoj.

Goste je u ime domaćina pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Barče Jelica Matyok Csende, a potom su se nazočnima obratili generalni konzul Drago Horvat i gradonačelnik Barče Csaba Koós.

U svečanom programu otvaranja bala nastupili su solist Benjámín Erdélyi i Tamburaški sastav „Misija“, a Benjámín je svoj nastup započeo pjesmom *Ja sam junak iz doline, iz te ravne Podravine*. Publika je s

Podravske Hrvatice

Doček dobrodošlice

ljudi i ovoga su puta nagrađeni glasnim pljeskom.

Za bogatu tombolu pobrinuli su se organizatori, tako da je svatko mogao okušati sreću, a neki su se itekako obradovali vrijednim nagradama. Prvu nagradu, vikend za dvije osobe u Pansionu „Zavičaj“ (dar Hrvatske države samouprave), dobio je Árpád Borbás.

Barčanski bal svirali su pečuški Tamburaški sastav „Misija“ i virovitički „Miki Music band“. S Tamburaškim sastavom „Misija“ nastupio je i subotički pjevač Marko Križanović.

Među brojnim uzvanicima balu su između ostalih nazočili i predsjednik HDS-a Ivan Guban te glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jožo Solga.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Miroslav Benčik i organizatori

Mala stranica

MEĐUNARODNI DAN ŽENA 8. OŽUJKA

Međunarodni dan žena obilježava se 8. ožujka. Slavna povijest zalaganja za ženska prava u muškom svijetu datira vjerojatno oduvijek. No organizirani pokret žena radnica koji je izravno doveo do utemeljenja Međunarodnog dana žena seže do 8. ožujka 1857. godine, kad su žene zaposlene u industriji odjeće i tekstila u New Yorku javno prosvjedovale zbog loših radnih uvjeta i niskih plaća. Prosvjednice je rastjerala policija. No ubrzo su te iste žene osnovale svoj sindikat, dva mjeseca poslije. Prosvjedi 8. ožujka događali su se i narednih godina, od kojih je najpoznatiji bio onaj 1908. godine, kad je 15 000 žena marširalo kroz New York tražeći kraće radno vrijeme, bolje plaće i pravo glasa. U Sjedinjenim Američkim Državama 1909. prvi je put obilježen Dan žena – spomen na prosvjede, zalaganja i žrtvu žena. Ideja obilježavanja Međunarodnog dana žena pojavila se početkom 20. stoljeća, u doba brze industrijalizacije i ekonomske ekspanzije koja je često dovodila do prosvjeda zbog loših radnih uvjeta.

BUĐENJE PRIRODE PROLJETNICE

Iako proljeće kalendarski dolazi tek krajem ožujka, proljetnice su biljke koje među prvima provire iz zemlje. Ponekad čak i u siječnju, kao i ove godine. Kako je priroda maštovita i praktična, vidimo upravo iz primjera proljetnica – koje se svojim bojama još više ističu na snijegu koji se ponegdje još uvijek može naći. Boje njihovih latica, kako i priliči proljeću, rastapaju sivilo i duge zimske dane i otvaraju put novom godišnjem dobu. Gotovo su sve proljetnice trajnice odnosno višegodišnje biljke. Većinom su zeljaste biljke (visibaba, đurđica, kockavica, kukurijeci, ljubice itd.), ali neke su drvenaste i razvijaju se u obliku grma. Proljetnice su poznate po svojim lijepim cvjetovima. Njihove žive boje, privlačni oblici i opojan miris imaju ulogu privlačenja oprašivača. Naravno, i ovdje ima izuzetaka, kao npr. cvjetovi kopitnjaka, koji su neugledni i sakriveni među listovima. Neke proljetnice, poput običnog likovca, listove razvijaju nakon cvatnje. Poznajete li proljetnice? Visibabe i ljubičice većinom su poznate svakomu, no ima i proljetnica koje rjeđe vidimo jer se nalaze samo u pojedinim regijama. U nastavku se nalazi popis drugih poznatih proljetnica.

1. Velika šumarica
2. Proljetni drijemovac
3. Žuta šumarica
4. Velecvjetni kukurijek
5. Puzavi žabnjak
6. Ljekoviti plučnjak
7. Dvolisni procjepak
8. Pasji zub

X. Festival svinjokolja u Keresturu

Izvrсни svinjokoljski specijaliteti – pečeno meso, krvavice, čvarci, kobasice, jetrice, juhe i druga jela od svinjskog mesa te izvršno raspoloženje čekali su posjetitelje s obiju strana rijeke Mure na X. Festivalu svinjokolja koji su 10. veljače priredile Mjesna samouprava Kerestura i Mjesna samouprava Fićehaza. Festival je najveća manifestacija u Keresturu koja osim predstavljanja tradicionalnog načina svinjokolje i promoviranja domaćih proizvoda žiteljima regije nudi mogućnost za zabavu i druženje.

Jubilarni festival ujedno je i simbol zajedništva keresturskih žitelja. Naime, takva velika priredba zahtijeva mnoštvo dobrovoljnih pomagača, rekao je načelnik Kerestura Robert Polgár na otvorenju i zahvalio svima koji su doprinijeli kvaliteti priredbe tijekom proteklih deset godina. Istaknuo je i to kako festival od samih početaka želi očuvati stare kulinarske tradicije, koje su prave vrijednosti seoskog života. Parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés čestitao je organizatorima na izvršnoj priredbi i izrazio nadu da će festival doživjeti i druge obljetnice. Zamjenik predsjednika Skupštine Zalske županije

Prijelazni pehar festivala osvojili su keresturski vatrogasci

Fićehaska ekipa nudi čvarke

Csaba Bene također se pridružio čestitkama i dodao kako naselje može biti ponosno na njegovanje svojih tradicija, koje se i prenose na mlađe naraštaje.

Festival svinjokolja ujedno je i mogućnost za natjecanje u kulinarskom umijeću. Natječu se ekipe iz okolnih mjesta, a znalo je biti natjecatelj i s druge strane granice. Ovaj ih put nije bilo, ali došlo je mnoštvo posjetitelja iz Međimurja koji su se družili sa svojim „pajdašima“ s lijeve strane obale Mure. Svake godine prezentirano je klanje svinje, prženje, čišćenje, razrezivanje, pa tako ima mogućnosti i za učenje. Naravno, posjetitelje su najviše zanimali okusi, svježe napravljene svinjokoljski specijaliteti koje su izrađivale ekipe koje su imale od 15 do 20 članova. Mnogi od njih već sami znaju u čemu su uspješni, kako to zna i ekipa „Cvirke“, koju iz godine u godinu okuplja Laci Magdić iz Fićehaza.

„Mi smo se specijalizirali za čvarke, zbog toga se zovemo Cvirke. Na kajkavskom jeziku tako se kaže za čvarke. Iz godine u godinu gledali smo da ljudi rado kupuju čvarke i nikad nije bilo dosta, koliko smo god ispekli. Tako smo odlučili da ćemo puno napraviti. Jučer smo od 300 kilograma slanine ispekli čvarke, a danas toliko koliko možemo napraviti od jedne svinje. Super je ekipa i drago mi je da stižu gosti i iz Hrvatske, tamo imam mnogo prijatelja. Nažalost, u našem selu Fićehazu malo ljudi govori hrvatski, ni ja već ne znam dobro, ali u svom poslu imam neke hrvatske znanice i s njima komuniciram. Volio bih više hrvatskih kulturnih sadržaja u našim selima, možda bi se tada bolje očuvao jezik“, rekao je Laci Magdić dok je nudio ukusne domaće čvarke.

Ekipa Dobrovoljnog vatrogasnog društva Kerestura također je uvijek među najaktivnijim ekipama, oni su napravili mno-

go domaćih kobasica jer su se na njihovu štandu prijašnjih godina najviše trošile baš kobasice. Među ekipama bilo je i onih koji su raspustili maštu, npr. pohali krvavicu i pravili zanimljive priloge uz mesna pečenja.

Budući da su se ekipe natjecale, stručni je žiri ocjenjivao razna jela. Žiriju je trebalo ponuditi svinjokoljsku juhu, glavno jelo, kobasice, krvavice, čvarke. U kuhanju svinjokoljske juhe prvo mjesto osvojila je ekipa iz Sambotela (Csontdarálók), drugo mjesto ekipa iz Serdahela (Süddök), a treće mjesto ekipa iz Velike Kaniže (ÍzBirodalom). U kuhanju glavnog jela prvo mjesto pripalo je serdahelskoj ekipi (Süddök), drugo mjesto sambotelskoj ekipi (Csontdarálók), a treće mjesto keresturskim vatrogascima. U izradi kobasica prvo mjesto osvojila je ekipa iz Velike Kaniže (ÍzBirodalom), drugo mjesto ekipa mladih iz Kerestura i Belezne (Hegylakók), a treće mjesto keresturski vatrogasci. U izradi krvavica najbolja je bila ekipa iz Kaniže (ÍzBirodalom), zatim ekipa iz Sigeta (TDE JTS) te ekipa Hegylakók. Prema žiriju najbolje je čvarke ispekla ekipa keresturskih vatrogasaca, iza njih ekipa ÍzBirodalom te ekipa Hegylakók. Prijelazni pehar Mađarskog nacionalnog gastronomskog saveza osvojila je ekipa keresturskih vatrogasaca, a prijelazni pehar festivala ekipa ÍzBirodalom iz Velike Kaniže.

Posjetitelje festivala cijeli su dan zabavljali mađarski izvođači zabavne glazbe, a bilo je mogućnosti i za kupnju raznih domaćih proizvoda.

Beta

U posjetu Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti

Hrvatska diplomacija u Mađarskoj osim djelovanja na polju diplomatskih veza Mađarske i Republike Hrvatske posvećuje posebnu pozornost i hrvatskoj zajednici u Mađarskoj, što vrlo cijeni i sama zajednica. Zajednica na svoje priredbe i programe poziva predstavnike Veleposlanstva, odnosno predstavlja im svoje djelovanje na polju njegovanja hrvatskog jezika i kulture, povezivanja preko granice, suradnje društava s matičnom domovinom. Često se na tim sastancima nađu novi partneri, stvaraju se nove ideje za sve bolje povezivanje dviju zemalja. Prošle je godine izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske dr. Mladen Andrić više puta bio gost hrvatske pomurske zajednice, koja ga je uvijek vrlo ljubazno dočekala. Srdačno gostoprimstvo želio je uzvratiti i veleposlanik, pa je krajem prošle godine pozvao pomursku hrvatsku zajednicu u veleposlanstvo na druženje. Skupinu hrvatske zajednice, pjevače i svirače iz Mlinaraca, predvodili su počasni konzul Republike Hrvatske u Velikoj

Hrvatska zajednica iz Mlinaraca na Veleposlanstvu RH u Budimpešti

Kaniži dr. Atila Kos, načelnik Mlinaraca János Kósa i predsjednica Hrvatske samouprave Mlinaraca Zsuzsana Kotnyek. Mala delegacija iz Pomurja upoznala se djelovanjem veleposlanstva, a veleposlanik i suradnici predstavili su prekrasne prostorije veleposlanstva. Gosti su za dar donijeli mali dio hrvatske pomurske kul-

ture: popevke, narodnu nošnju, zvuk tradicionalne citere, mlinaračku mazanicu i medenjake. Načelnik Mlinaraca Janos Kósa u ime pomurskih Hrvata zahvalio je veleposlaniku i svim suradnicima na pomoći tijekom cijele godine te ih ponovno pozvao na druženje u Mlinarce.

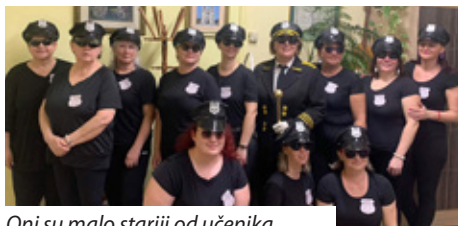
Beta

KOLJNOF – Kako donosi dvojezična Facebook stranica *Kojnofski glasnik*, ovogodišnji mesopusni bal u Osnovnoj školi i čuvarnici Mihovila Nakovića održan je u organizaciji školske Đačke samouprave 9. veljače. Organizatori su dobili velik broj nagrada za tombolu od roditelja, a atmosfera na balu bila je odlična. Svi učenici nižih razreda imali su maske. Učenici 4. razreda dočarali su atmosferu zračne luke svojom plesnom točkom pod nazivom „Reptér”. Učenici 5. razreda zaplesali su u disko-raspoloženju, a gledatelje su u Egipat vodili učenici 6. razreda. Učenici 7. razreda dočarali su dio srednjega vijeka, dok su učenici 8. razreda svojim fantastičnim romskim plesom doprinijeli atmosferi večeri. Ni profesori nisu zaostali za učenicima – oni su predstavili skraćenu inačicu parodije Policijske akademije.

Još u srijedu 7. veljače, prije školskog mesopusnog bala, učenici osnovne škole pripremali su se za veselje u petak. Kako donosi spomenuta Facebook stranica, učenici

Učenici

Oni su malo stariji od učenika

viših razreda pokazali su kako je glazba dio našega života. Dječja samouprava i učiteljica Biserka Brindza priredili su zanimljivo poslijepodne s natjecanjem u pjevanju – karaoke hrvatskih pjesama. Pjevao se širok repertoar, od uspavanki i plesnih produkcija preko navijačkih himni do rap pjevača i Severine i Thompsona... Po odluci ocjenjivačkog suda svi sudionici osvojili su nagradu te je ocijenjeno kako će pred publikom na školskom maskenbalu sa svojim izvedbama nastupiti Hanna Puskás (*Moja štikla*), David Fung (*Lijepa li si*) i učenici šestoga razreda (*Samo je jedno*).

BPB • Foto: Facebook

KOLJNOF – Kako doznaje Hrvatski glasnik, Udruga za Koljnof 10. veljače u dvorištu Kuće zajednice priredila je tradicijsko kolinje. Uz čin kolinja na prostoru spomenutog dvorišta organiziran je i sajam malih obrtnika uz ponudu brojnih rukotvorina. Bilo je i domaćih pogačica, kuhanog vina, sokova, rakije i drugih ukusnih zalogaja.

Pokladne zabave i dječji karnevali u Koljnofu, Nardi, Hrvatskom Židanu

Posljednji dani mesopusta bili su u znaku brojnih karnevalskih povorki, maškaranja i zabava i na ulicama i trgovima i u domovima kulture. Svi su se željeli razveseliti zaključno s pokladnim utorkom kako bi s Pepelnicom ili Čistom srijedom započeli korizmu i pripreme za najveći katolički blagdan, Uskrs.

U Hrvatskom Židanu

Tradicionalno su prije korizme pokladni dani, vrijeme karnevala i zabava. U subotu 9. veljače pokladna je zabava održana u Hrvatskom Židanu, Nardi. U Osnovnoj školi Mihovila Nakovića također je 9. veljače, u organizaciji Đačke samouprave, održan tradicionalni školski fašnički bal. U Hrvatskim Šicama školski su karneval također imali u subotu 9. veljače, a 10. veljače u hrvatskim Šicama organizirano je Branje ružmarina i Fašenjski bal. Seoski mladići krenuli su rano ujutro ulicama sela od hiže do hiže raznositi fašničku atmosferu i pripremati stanovnike za večernji bal s Pinka Bandom. U mesopustu su se veselili u Undi, Kemlji, Bizonji... U domu

kulture u Bizonji 3. veljače bio je maskenbal i disko za najmlađe, a veliki su se veselili 9. veljače na pokladnom balu s Pinka Bandom.

Školski karnevali, karnevali u vrtićima i karnevalska zabava na otvorenom, vesele povorke svugdje dočekane pićem, kolačima, sendvičima. Odlična atmosfera uz glazbu uživo, krafne i piće, a najmaštovitijim i najkreativnijim maskama dive se svi te one dobivaju i vrijedne nagrade. Prigoda je bila i ovaj mesopust bar nakratko izići iz svakodnevne rutine i pobjeći u neki drugi, jednostavniji i zabavniji svijet.

BPB • Foto: Mirjana Steiner

ZAGREB – Korizmenim koncertima Ansambl „Lado” obilježava 75. godišnjicu umjetničkog rada, a koncertom „O, Isuse daj mi suze” programski započinje obilježavanje obljetnice umjetničkog djelovanja jedinog profesionalnog folklornog ansambla u Hrvatskoj. Vokalni koncerti bit će izvedeni u ožujku 2024. godine. Program donosi pomno odabrane korizmene napjeve zabilježene u šokačkim selima u Hrvatskoj, ali i u južnoj Mađarskoj i Vojvodini, što je rezultat terenskih istraživanja Krunoslava Šokca u Baranji, Srijemu i Bačkoj te Dražena Kurilovčana u Slavoniji. Crkveno pučko pjevanje jedinstven je spoj tradicijske i crkvene glazbe, a napjevi sadržani u tom koncertu pjevali su se tijekom cijelog korizmenog razdoblja, osim „Jadikovanja proroka Jeremije”, koja su se pjevala u

Velikom tjednu. Posebno mjesto među korizmenim napjevima, pučkim pobožnostima i običajima u Slavoniji i Srijemu imalo je pjevanje „Gospina plača” u kojem su Isusova muka i smrt prikazani tugom Majke i Bogorodice. Crkveno pučko pjevanje Slavonije, Srijema i Baranje nalazi se na Listi zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Korizmeni program „O, Isuse daj mi suze” temelji se na istoimenom studijskom albumu Ansambl „Lado”, a nagrađen je 2013. Porinom za najbolji album duhovne glazbe. (HINA)